

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет: природничо-географічний факультет

Кафедра: географії та геоекології

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри географії та геоекології.

Протокол від «29»серпня2019року № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Семенюк Л.Л.)

(ініціали та прізвище)

Розробник: кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та геоекології **Онойко Юрій Юрійович.**

Електронна адреса: onoiko0904@ua.fm

2. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Основи наукових досліджень
Спеціальність:	014 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма:	Середня освіта (Географія та Історія)
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Форма навчання:	денна
Курс:	2
Семестр:	4

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни (3 курс; 5 семестр)
Тип дисципліни	Вибіркова
Кількість кредитів –	3
Блоків –	2
Загальна кількість годин –	90
Тижневих годин для денної форми навчання:	2
Лекції	20 год.
Практичні, семінарські	10 год.
Лабораторні	-
Самостійна робота	60 год.
Вид підсумкового контролю:	залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	з анотацією курсу можна ознайомитись на сайті університету за електронною адресою: https://www.cuspu.edu.ua/ua/kafedry-heohrafii-ta-heoekolohii/anotatsii-kursiv
Зв'язок з іншими дисциплінами.	філософія, логіка, риторика, українська та іноземна мова за професійним спрямуванням, інших географічних, природничих та суспільних наук

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Головною метою курсу є ознайомлення студентів з умовами ефективної організації процесу наукового дослідження в географії, методологією наукового пізнання географічної науки та оволодіння ними комплексом методів, які використовуються під час географічних досліджень, а також вироблення в студентів умінь і навичок успішно застосовувати методи географічних досліджень на практиці для отримання нової наукової інформації, раціонально організовувати свою наукову діяльність, самостійно здобувати наукову інформацію, згідно сучасних вимог правильно оформляти наукову звітність.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» у студента мають бути сформовані такі **компетенності за освітньо-професійною програмою:**

1. Загальні системні компетенції:

ЗК3 – здатність до проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності.

ЗК4 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.

2. Інструментальні компетенції:

ЗК7 – навички використання інформаційних і комунікаційних технологій в процесі навчання або дослідження, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

3. Фахові (спеціальні) компетенції:

ФК9 – володіння методикою географічних та педагогічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

Вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» забезпечує досягнення у студентів таких **програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою:**

ПРН1 – *знає та розуміє* теоретико-методологічні основи та історію розвитку географічної науки, зокрема понятійно-термінологічний апарат, концепції, парадигми, теорії географії, географічну номенклатуру.

ПРН11 – *застосовує* базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення; *орієнтується* у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі; *опрацьовує* різні джерела географічної інформації; вільно передає географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами, в тому числі за допомогою інформаційних технологій.

ПРН15 – *виконує* польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, *інтерпретує* отримані результати досліджень, *застосовує* їх у професійній діяльності.

Завдання вивчення дисципліни

- **навчальні:** забезпечити засвоєння студентами необхідного обсягу теоретичних та прикладних знань з курсу «Основи наукових досліджень»;
- **методологічні:** формувати у студентів вміння організовувати процес наукового географічного дослідження, оволодіння методологічним апаратом географічної науки;
- **дослідницькі:** формувати у студентів вміння самостійно проводити наукові дослідження географічних об'єктів, явищ і процесів, та залучати до цього процесу учнів (зокрема в рамках роботи Малої академії наук учнівської молоді);
- **практичні:** навчити студентів виконувати курсові та магістерські проекти, згідно сучасних вимог оформлювати наукову звітність; підготувати студентів до виконання обов'язків вчителя географії та організатора краєзнавчо-туристичної роботи, виробити вміння самостійно отримувати нові знання, в доступній формі з використанням різних методів та технологій доносити інформацію до інших.

Деталізація результатів навчання за навчальною дисципліною «Основи наукових досліджень». **Студенти повинні знати:**

- основні складові та категорії науки;
- найважливіші гіпотези, теорії, парадигми та концепції географічної науки;
- особливості наукового пізнання загалом та в географії зокрема;
- умови ефективної організації наукового дослідження;
- етапи наукового дослідження;
- визначення методології, методики, техніки, методу, прийому та операції наукового пізнання;
- методологічні рівні наукового пізнання;
- категоріальний апарат методології науки;
- основні методологічні принципи наукового дослідження;
- основні методи наукового дослідження та особливості їх застосування;
- види та джерела наукової інформації;
- методику роботи із різними джерелами наукової інформації;
- особливості обробки результатів наукового дослідження;
- функції, класифікацію та структуру географічних інформаційних систем;
- форми наукової звітності;
- види наукових робіт та звітів;
- сучасні вимоги до оформлення наукових звітів та наукових робіт;
- вимоги щодо дотримання академічної доброчесності в навчанні та науковій діяльності, види відповідальності за порушення академічної доброчесності;
- процедуру презентації та привселюдного захисту наукових робіт.

Студенти повинні вміти:

- розрізняти різні види наукової діяльності;
- правильно та ефективно організувати процес наукового дослідження;
- раціонально застосовувати методологічний арсенал географічної науки для отримання наукових знань;
- використовувати різні джерела знань для отримання нової інформації;
- збирати, систематизувати та аналізувати отриману наукову інформацію;
- формулювати висновки на основі зібраної наукової інформації та проводити важливі узагальнення;
- згідно сучасних вимог щодо оформлення готувати наукові доповіді, реферати, курсові, дипломні та магістерські роботи;
- у своїй навчальній та науковій діяльності неухильно дотримуватись вимог і норм академічної доброчесності;
- правильно підготувати презентацію та провести публічний захист наукового дослідження;
- брати участь в наукових дискусіях, аргументовано відстоювати власну точку зору.

Студенти повинні на практиці застосувати отримані знання щодо ефективної організації процесу наукового дослідження в пізнанні географічного середовища. З цією метою програмою курсу передбачено підготовка студентами наукових доповідей та рефератів.

Студенти повинні на практиці застосувати отримані знання щодо ефективної організації процесу наукового дослідження в пізнанні географічного середовища. З цією метою програмою курсу передбачено підготовка студентами наукових доповідей та рефератів.

5. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Література, ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, год.	Вага оцінки
Змістовний розділ №1. Наука та наукова діяльність. Організація наукового дослідження					
Тиждень 1	<p>Тема 1: Поняття «наука» та «наукова діяльність». Основні складові науки. Суб'єкти наукової діяльності.</p> <p>Наука як специфічна сфера людської діяльності. Основні складові частини науки – знання, пізнання, наукова ідея, гіпотеза, закон та закономірність, концепція, теорія, парадигма, наукове дослідження, метод наукового дослідження, наукова діяльність, науковий результат, об'єкт та суб'єкт наукової діяльності. Фундаментальні теоретичні основи географічної науки: концепції, теорії, закони, парадигми.</p>	Лекція	[2; 3; 6; 18]	Наука як специфічна форма суспільної свідомості 8 год.	4 (за сам. роб.)
Тиждень 2	<p>Тема 2: Організація наукового дослідження. Характеристика основних етапів процесу наукового пізнання.</p> <p>Наукове дослідження. Ефективна організація наукового дослідження. Планування процесу наукового дослідження. Критерії вибору теми наукового дослідження. Об'єкт та предмет наукового дослідження. Матеріальні та ідеальні предмети дослідження. Особливості формулювання головної мети та завдань, які потрібно виконати під час дослідження. Підготовчий, дослідницький та камеральний етапи наукового дослідження.</p>	Лекція	[2; 3; 6; 13; 17; 18]	Суб'єкти наукової діяльності – науковці та наукові організації. 6 год.	4 (за сам. роб.)

Тиждень 3	Тема 1: Основні складові науки. Фундаментальні теоретичні основи географічної науки	Практична робота	[2; 3; 6; 13; 17; 18]	-	5
Тиждень 4	Тема 2: Організація наукового дослідження. Характеристика основних етапів процесу наукового пізнання (продовження). Специфіка та різноманіття польових географічних досліджень. Специфіка та різноманіття лабораторно-аналітичних географічних досліджень. Етап перевірки та впровадження отриманих наукових результатів на практиці. Особливості організації наукового пізнання в природничих науках загалом та в географії зокрема. Особливості студентської наукової творчості. «Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності у Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка». Науково-організаційні структури ЦДПУ оз. В. Винниченка. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво. Діяльність міжнародного центру ЦДПУ оз. В. Винниченка в науковій сфері.	Лекція	[1; 6-8; 11; 12; 14; 18]	Нормативно-правові акти, які регламентують наукову діяльність в Україні. 6 год.	4 (за сам. роб.)
Тиждень 5	Тема 2: Організація наукового дослідження. Основні етапи наукового пізнання	Практична робота	[1; 6-8; 11; 12; 14; 18]	-	5
Змістовний розділ №2. Методологія науки. Наукова інформація та оформлення результатів наукового дослідження					
Тиждень 6	Тема 3. Методологія науки. Методологічний арсенал географічної науки. Поняття «методології», «методики», «методів», «техніки», «прийомів» та «операцій» наукового	Лекція	[3; 5-10-12; 18; 23]	Філософські та загальнонаукові методи дослідження в географії. 4 год.	4 (за сам. роб.)

	<p>пізнання. Методологічні рівні наукового пізнання. Категоріальний апарат методології. Основні методологічні інструменти наукового дослідження. Головні вимоги до наукового методу. Методологічні принципи географічних досліджень. Класифікаційні схеми наукових методів географічного дослідження. Філософські методи наукового дослідження в географії (діалектичний метод, системний підхід та оз.). Рівні наукового пізнання в географії: теоретичний та емпіричний.</p>				
Тиждень 7	<p>Тема 3. Методологія науки. Методологічний арсенал географічної науки</p>	<p>Практична робота</p>	<p>[3; 5-10-12; 18; 23]</p>	<p>-</p>	<p>5</p>
Тиждень 8	<p>Тема 3. Методологія науки. Методологічний арсенал географічної науки (продовження).</p> <p>Загальнонаукові методи теоретичного рівня пізнання в географії (історичний, літературний, сходження від абстрактного до конкретного, ідеалізації, формалізації, аксіоматичний, гіпотетико-дедуктивний, прогнозування та оз.). Загальнонаукові методи емпіричного рівня пізнання в географії (спостереження, вимірювання, порівняння, експеримент, опитування). Універсальні загальнонаукові методи географічних досліджень (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, абстрагування, конкретизації). Картографічний метод, методи класифікації та типізації в географічних дослідженнях, системний метод, метод аналізу взаємозв'язків та взаємозалежностей, метод балансів, географічний прогноз, географічне районування, моделювання, порівняльно-географічний метод, математичні методи в географії, методи ідеалізації та формалізації, методи накопичення первинної інформації в географічних дослідженнях.</p>	<p>Лекція</p>	<p>[3; 5-10-12; 18; 23]</p>	<p>Міждисциплінарні і спеціальні конкретно-наукові методи дослідження в географії. 4 год.</p>	<p>4 (за сам. роб.)</p>

Тиждень 9	Тема 3. Методологія науки. Методологічний арсенал географічної науки (продовження).	Практична робота	[3; 5-10-12; 18; 23]	-	5
Тиждень 10	Тема 4. Збір та систематизація наукової інформації. Первинна та вторинна наукова інформація. Обробка інформації, зібраної в ході наукових досліджень. Наукова інформація. Первинна та вторинна наукова інформація. Пошук, збір, ефективна обробка наукової інформації та її систематизація. Інформаційне забезпечення географічних досліджень. Джерела наукової інформації – літературні, фондові, картографічні, електронні.	Лекція	[1; 4; 7; 8; 10-12; 14; 16; 18; 20]	Системний підхід та системний метод в географічних дослідженнях. 6 год.	4 (за сам. роб.)
Тиждень 11	Тема 4. Джерела наукової інформації. Збір, систематизація та обробка наукової інформації.	Практична робота	[1; 4; 7; 8; 10-12; 14; 16; 18; 20]	-	5
Тиждень 12	Тема 4. Збір та систематизація наукової інформації. Первинна та вторинна наукова інформація. Обробка інформації, зібраної в ході наукових досліджень (продовження). Методика роботи із різними джерелами наукової інформації. Обробка результатів наукового дослідження методами графічного та статистичного аналізу. Система Internet. Географічні інформаційні системи (ГІС). Рівні ГІС. Класифікація геоінформаційних систем. ГІС-технології. Географічні Internet-послуги. Глобальна система географічної інформації (географічна мережа) в системі Internet.	Лекція	[1; 4; 7; 8; 10-12; 14; 16; 18; 20]	Особливості організації польових наукових досліджень в географії. 12 год.	4 (за сам. роб.)

Тиждень 13	Тема 4. Джерела наукової інформації. Збір, систематизація та обробка наукової інформації (продовження).	Практична робота	[1; 4; 7; 8; 10-12; 14; 16; 18; 20]	-	5
Тиждень 14	Тема 5. Академічна доброчесність: принципи, вимоги щодо дотримання та покарання за порушення. Поняття «академічної доброчесності». Принципи академічної доброчесності. Форми порушення академічної доброчесності. Нормативно-правове забезпечення та регламентування процесу дотримання академічної доброчесності на всеукраїнському рівні та в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка. Заходи з попередження порушення академічної доброчесності. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.	Лекція	[2; 4; 5; 22; 24; 25]	Інформаційне забезпечення географічних досліджень. 8 год.	4 (за сам. роб.)
Тиждень 15	Тема 5. Принципи дотримання академічної доброчесності.	Практична робота	[2; 4; 5; 22; 24; 25]	-	5
Тиждень 16	Тема 6. Оформлення результатів наукового дослідження. Підготовка та оформлення студентських наукових робіт. Наукова робота. Форми наукової звітності. Види студентських наукових робіт – наукові доповіді, наукові реферати, курсові, дипломні та магістерські роботи. Оформлення наукового звіту: написання, редагування, рецензування, підготовка до друку.	Лекція	[3; 4; 24; 25]	Наукові географічні організації України. 4 год.	4 (за сам. роб.)
Тиждень 17	Тема 6. Оформлення результатів наукового дослідження. Підготовка та оформлення студентських наукових робіт (продовження).	Лекція	[3; 4; 24; 25]	Впровадження результатів наукового дослідження на практиці.	4 (за сам. роб.)

	Структура, зміст та обсяг курсових і кваліфікаційних робіт з географічних та краєзнавчо-туристичних дисциплін. Оформлення ілюстрованого та графічного матеріалу. Загальні вимоги щодо оформлення оза текстової частини наукової роботи. Правила та принципи ведення наукової дискусії. Привселюдний захист результатів наукової творчості.			2 год.	
Тиждень 18	Тема 6. Оформлення результатів наукового дослідження. Підготовка та оформлення студентських наукових робіт.	Практична робота	[3; 4; 24; 25]	-	5

6. Рекомендовані джерела інформації для вивчення дисципліни.

Базові джерела

1. Геренчук К.І. Польові географічні дослідження / К.І. Геренчук, Е.М. Раковська, О.Г. Топчієв. – К.: Вища школа, 1975. – 246 с.
2. Дегтярьов А.В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / А.В. Дегтярьов, М.Г. Кокодій, В.О. Маслов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 80 с.
3. Зацерковний В.І. Методологія наукових досліджень: навч.посіб / В.І. Зацерковний, І.В. Тішаєв, В.К.Демидов. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.
4. Кривульченко А.І., Кривульченко Н.М. Курсові та дипломні роботи з географічних дисциплін. Методичні вимоги та поради для студентів вищих навчальних закладів / А.І. Кривульченко, Н.М. Кривульченко. – Кіровоград: РВВ КДПУ, 2004. – 52 с.
5. Мальська М.П. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / М.П. Мальська, І.Г. Пандяк. – Київ. Центр навчальної літератури, 2016. – 234 с.
6. Мороз С.А. Методологія географічної науки / С.А. Мороз, В.И. Оноприенко. – К.: Заповіт, 1997. – 345 с.
7. Немець К.А. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу: навчально-методичний посібник / К.А. Немець, Л.М. Немець. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – 172 с.
8. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навчальний посібник / О.Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. – 632 с.
9. Шаблій О.І. Математичні методи в соціально-економічній географії / О.І. Шаблій. – Львів: Січ, 1994. – 304 с.
10. Шаблій О.І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії / О.І. Шаблій. – Львів: Львів.ун-т ім. І. Франка, 2001. – 744с.

Додаткові джерела

11. Архангельский А.М. Методика полевых физико-географических исследований / А.М.Архангельский. – М.: Висш. шк., 1972. – 289 с.
12. Беручашвили Н.Л. Методы комплексных физико-географических исследований / Н.Л. Беручашвили, В.К. Жучкова. – М.: Изд-во МГУ, 1997. – 320с.
13. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник / М.Т. Білуха. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
14. Гоберман В.А. Технология научных исследований: методы, модели, оценки / В.А. Гоберман. – М.: Наука, 2001. – 264 с.
15. Голиков А.П. Математические методы в географии / А.П. Голиков, И.П. Черванёв, А.М. Трофимов. – Харьков: Вища шк., 1986. – 95 с.

16. Гродзинський М.Д. Методи геоєкологічних досліджень: навчальний посібник. / М.Д. Гродзинський, П.Г. Шищенко. – К.: Видав. центр «Київський університет», 1999. – 243 с.
17. Жюль К.К. Методы научного познания и логика / К.К. Жюль. – К.: Вища школа, 2001. – 182 с.
18. Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки / А.Г. Исаченко. – М.: Академия, 2004. – 400 с.
19. Колесников О.В. Основы научных исследований / О.В. Колесников. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 144 с.
20. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / Б.І. Мокін, О.Б. Мокін. – Вінниця: ВНТУ, 2014. – 180 с.

Електронні джерела інформації

21. Державна служба статистика України [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
22. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
23. Науменко О.М. Методика організації наукових досліджень в умовах запровадження комп'ютерно орієнтованих засобів навчання [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books?id=fOhhVwAAQBAJ&pg=PA162&lpg=PA162&dq>.
24. Положення про академічну доброчесність у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_pro_dobrochesnist.pdf.
25. Положення про кваліфікаційні роботи в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.cuspu.edu.ua/images/normativni_doc/Poloj_kvalifikacijni_roboty.pdf.

7. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-трансферною системою здійснюється шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань.

Максимальний бал за повну, вичерпну відповідь в усній або письмовій формі під час практичного заняття – 5 балів:

- **5 б.** ставиться, коли студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на потрібну літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. Має сформовані навички організації ефективної наукової роботи.

- **4 б.** ставиться, коли студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей.
- **3 б.** отримує студент, який в цілому правильно переказує навчальний матеріал, але допускається кількох не надто суттєвих помилок. Сформовані уміння реалізовує на практиці.
- **2 б.** одержує студент, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок; на практиці з труднощами реалізовує отримані знання.
- **1 б.** ставиться студенту, який робить вдале доповнення, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань.

Виконання практичних завдань та захист практичної роботи оцінюється максимум в 5 балів, при цьому максимальну кількість балів отримує студент, який вчасно, бездоганно і охайно виконав всі завдання. 4-3 бали – отримує студент, який мав певні труднощі при виконання поставлених завдань, але зміг їх успішно подолати. 2-1 бал – ставиться студенту, який не зміг вчасно виконати всі практичні завдання роботи і не виявив при цьому самостійності у їх виконанні.

Підготовка та захист реферативної роботи оцінюється максимум в 5 балів (при цьому враховується його зміст, оформлення, захист, анотація).

в **5 б.** – оцінюється бездоганно структурована робота, яка містить оформлені відповідно до вимог *титульний аркуш, зміст, перелік умовних позначень* (за необхідності), *вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел, додатки* (за необхідності), анотацію. Студент виявляє абсолютну грамотність у мовному оформленні: роботу написано з дотриманням вимог наукового стилю, без орфографічних, пунктуаційних, граматичних, лексичних помилок. Цитування коректне, оформлене відповідно до правил. У роботах з історичних мовних дисциплін враховується культура передачі тексту засобами сучасної графіки з використанням необхідних елементів старої графічної системи: не допускається жодного відхилення. Захист роботи демонструє вільне володіння матеріалом, уміння відповідати на питання з теми, відстоювати власні позиції, опираючись на результати дослідження.

4 б. – виставляється за самостійну, добре структуровану роботу, яка містить усі компоненти, продиктовані матеріалом дослідження. Усі етапи роботи виконано як в роботі на «відмінно», але при цьому трапляються одиничні помилки. Усі компоненти роботи, які оформляються за зразком чи розробленими моделями (список літератури, титульний аркуш, додатки, а також цитування), не повинні містити жодної помилки. Студент виявляє мовленнєву грамотність, дотримуючись вимог наукового викладу, правил орфографії та пунктуації, виявляючи багатство мовлення на всіх мовних рівнях. Можливі одиничні не грубі помилки. На захисті студент вільно викладає результати дослідження, в основному впевнено відповідає на питання, помиляючись у несуттєвих моментах. Намагається відстоювати свою позицію. Оформлення роботи відповідає вимогам, бездоганно оформляються компоненти за абсолютним зразком (титульний аркуш, список літератури. Захист роботи показує орієнтацію студента в літературі з проблеми, здатність представити самостійно зібраний матеріал і висновки його дослідження. Але на питання відповідає невпевнено чи нечітко, інколи виникають труднощі із використанням понятійного апарату.

3 б. – виставляється за самостійно написану роботу, в якій витримано структуру, описано достатню кількість доступної літератури, зроблено висновки. Автор формулює мету і завдання, хоч не завжди робить це чітко й виразно, але при цьому виклад відповідає їм. Студент виявляє ознайомлення з основною літературою, хоч посилання на неї робить одиничні. Деінде спостерігається реферування чи навіть неформальне цитування переписування. За зразком правильно оформляє титульний аркуш, а в списку літератури припускається неточностей (не більше 3 у сумі). Додатки є, але не в усьому відповідають правилам (наприклад, таблиці не мають назв).

Мовленнєва грамотність достатня, але фіксується відхилення від наукового стилю при намаганні дати самостійно опис мовної одиниці, можливі орфографічні й пунктуаційні помилки в типових правописних позиціях, не виявляється багатство мовлення, а тому можливі тавтологія,

плеоназми, вживання слів у невластивих значеннях. На захисті студент користується записами, які в основному показують його обізнаність з теми, але при цьому він губиться, відповідаючи на питання, намагається навести приклади, а не їх власну інтерпретацію.

2 б. – свідчить про первісне опрацювання теми: зібрано мінімум матеріалу, студент уявляє про що треба писати і реферативно передає теоретичні відомості. При цьому мовний матеріал не аналізує, а підставляє під відомі твердження. Самостійності у викладі практично немає. Структурно робота незграбна, може мати не всі необхідні компоненти.

Мовленнєве оформлення в самостійних фрагментах примітивне, з великою кількістю помилок.

Захист показує, що студент має загальне уявлення з проблеми, яке намагається донести до слухачів при виступі.

1,0 б. – виставляється за роботу, написану на основі єдиного джерела, яке формує найзагальніше розуміння проблеми. Студент реферує матеріал, не виділяючи цитат (списує частини монографії чи статті), робить примітивні висновки. Але виступає перед аудиторією, невпевнено переказуючи прочитаний текст. Мовленнєве оформлення несамостійне, можуть бути помилки.

Змістовий розділ 1 «**Наука та наукова діяльність. Організація наукового дослідження**» передбачає підготовку такого контенту: **мультимедійна презентація, що присвячена основним складовим науки, теоретичним засадам географічної науки.**

Змістовий розділ 2 «**Методологія науки. Наукова інформація та оформлення результатів наукового дослідження**» передбачає підготовку такого контенту: **мультимедійна презентація присвячена специфіці певного напрямку географічних досліджень, окремим структурним частинам наукової роботи з географії, методологічним принципам та методам географічних досліджень.**

Форми проведення контролю за окремими змістовними розділами під час вивчення дисципліни «**Основи наукових досліджень**»:

- комплексна письмова контрольна робота;
- комплексне тестування.

За комплексне тестування чи письмову контрольну роботу студенти максимум можуть отримати 15 балів. Контрольна робота містить в собі як питання теоретичного характеру, так і практичні завдання з вивчених тем.

З дисципліни «**Основи наукових досліджень**» передбачена така форма семестрового контролю як залік. Максимальна кількість балів, яка може бути виставлена під час заліку, - 100 балів. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного контролю та контролю за окремими змістовними розділами. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі: роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій за напрямком дисципліни, яка викладається, а також були учасниками олімпіад, конкурсів, тощо можуть присуджуватися додаткові бали. Таким чином, щоб отримати підсумкову оцінку на екзамені з курсу «**Основи наукових досліджень**» (максимум 100 балів), студенти в процесі вивчення дисципліни повинні виконати всі практичні роботи (максимум 30 балів), написати дві контрольні роботи (максимум 30 балів), а також виконати завдання самостійної роботи, завдання науково-дослідної роботи (реферат, мультимедійна презентація) (за кожен такий вид роботи студент максимум отримує по 5 балів), в усній або письмовій формі відповідати на поставлені питання під час практичних занять (за кожен такий вид роботи студент максимум отримує по 5 балів).

Схема розподілу балів (форма підсумкового контрольного заходу – залік)

Поточне оцінювання та контрольні роботи								Сам. роб.	Сума
Змістовний розділ №1			Змістовний розділ №2						
Тема 1	Тема 2	КР1	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	КР2	40	100
5	5	15	5	5	5	5	15		
60									

Вимоги викладача та правила поведінки студентів.

Під час вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» студенти мають регулярно відвідувати навчальні заняття згідно затвердженого розкладу або ж документально підтвердити важливу причину своєї відсутності (медична довідка, довідка з військомату, лист-клопотання щодо участі у певних культурно-масових, наукових, спортивних заходах тощо).

В процесі навчання студенти мають дотримуватись принципів академічної доброчесності та загальноприйнятих норм етичної поведінки: зокрема не допускається з боку студентів списування, надання завідомо неправдивої інформації, фабрикація та фальсифікація даних, академічний плагіат та самоплагіат, несвоєчасне виконання чітко поставленого завдання, пропонування хабара викладачу, користування мобільним телефоном під час занять різної форми, а також іншими гаджетами під час контрольних заходів перевірки знань. Співпраця студента із іншими учасниками навчального процесу (викладачами, студентами, працівниками навчальних лабораторій, деканату, бібліотеки та ін.) має базуватись на принципах поваги, партнерства та взаємодопомоги, відповідальності, законності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.

8. Підсумковий контроль.

При оцінювання знань і вмінь студентів враховуються:

- ступінь сформованості загальних та фахових компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою;
- ступінь опанування теоретичними знаннями з курсу «Основи наукових досліджень»;
- рівень осмислення студентами здобутих знань;
- повнота розкриття головних понять, точність застосування наукових термінів;
- правильність виконання практичних завдань;
- оволодіння вміннями і навичками правильно і ефективно застосовувати основні методи і прийоми географічних досліджень;
- ступінь розвитку в студентів творчого мислення, сформованість наукового світогляду та культури науково-дослідницької роботи;
- вміння студентів самостійно отримувати наукову інформацію, готувати наукові роботи, згідно найсучасніших вимог оформляти наукову і навчальну звітність.

Особливості перескладання підсумкових контрольних заходів у ЗВО регулюються «Положенням про комплексну систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка», «Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка», Положенням про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» та «Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка». Всі ці нормативні документи розміщені на веб-сайті Університету для ознайомлення усім учасникам освітнього процесу.

У випадку отримання 35-59 балів (FX за шкалою ЄКТС) або 1-34 (F) за результатами семестрового контролю з дисципліни «Основи наукових досліджень» студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Для окремих студентів у разі наявності поважних причин (стан здоров'я, участь в олімпіадах, конкурсах, змаганнях тощо), підтверджених документально, розпорядженням по деканату можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання заліку.

Так за умов хвороби студенти після виходу на навчання приносять довідку, завірену у медпункті Університету, та реєструють її протягом трьох днів у деканаті факультету. Після цього їм продовжують сесію.

Також студенти мають право на повторне проходження семестрового контролю за умов конфліктної ситуації між студентом та викладачем. Для цього за дозволом ректора формується комісія із перескладання (три особи) та визначається нова дата контрольного заходу.